

Kultur

Den magiska barndomen i "jihadistkvarteren"

Vilken gud är bäst? Den frågan ställer sex-åriga Aatos i Reetta Huhtanens dokumentär som öppnar årets Docpointfestival.

FILM

Aatos och Amine eller Gods of Molenbeek

Regi och manus: Reetta Huhtanen. Foto och produktion: Hannu-Pekka Vitikainen. Med Aatos Flores, Amine Benna och Flo Charlier. Premiär på Docpoint 28.1

Den mentala bilden av den invandratäta europeiska förorten är ofta tragisk. I synnerhet människor som inte bor där ser den gärna som miserabel, våldsam, fattig och farlig. Ofta är den en projektyta för rasistiska föreställningar. Och dessutom tråkig.

De här föreställningarna gäller såväl en del stadsdelar i östra Helsingfors, som demoniserade svenska förorter som Rinkeby och Rosengård och alldeles säkert Molenbeek utanför Bryssel. Efter terrorattentaten i Frankrike och Belgien 2016 har stadsdelen fått stå i det europeiska medvetandet som en grogrund för jihadism och terror.

Det går naturligtvis inte att blunda för de reella problemen, vare sig fattigdomen eller kriminaliteten och extremismen. Men i sin debut som dokumentärfilmare i det långa formatet lyfter **Reetta Huhtanen** upp en annan bild (som är minst lika sann)

sedd med en annan blick (som vi verkligen har anledning att se med).

I ögonhöjd med barnen

I *Aatos och Amine* befinner vi oss alltså i nämnda Molenbeek under tiden före, under och efter terrordåden 2016. Aatos är regissörens sex-åriga systerson, flytande på såväl finska som franska, och Amine är hans bästa kompis. Och även om platsens utsatthet skymtar i bakgrunden, är Molenbeek genom deras ögon inte bara det som är hemma, utan också en magisk plats, ett barndomslandskap som uppstår då det upptäckts. I Molenbeek finns grönområden där man kan pussa grodor och innergårdar där man kan sparka boll, klättra i träd och möta trygga, vänliga vuxna av olika kön och religioner.

När jag ser dokumentären tänker jag på hur gamla nordiska arbetarstadsdelar ofta skildrats i litteratur och film: med tillgivenhet och ett nostalgiskt skimmer. Lite så skimrar också Molenbeek genom **Hannu-Pekka Vitikainens** känsliga foto och med barnen som ledsagare. Här jobbas det tämligen konsekvent med en kamera som befinner sig i ögonhöjd med barnen och där de vuxnas ansikten ofta är utom synhåll eller bara skymtar förbi.

Tor och Poseidon

Vad är det som händer? Inte så mycket egentligen. Aatos och Amine är ingen intrigdriven dokumentär, utan i första hand en studie av miljön och barnen, där terrordåden bara skymtar i bakgrunden. Aatos är en vanlig, livlig sexåring som också har en grubblande sida och funderar mycket på gudar. Finns de? Och vilken gud är i så fall bäst? Bland kandidaterna finns inte bara Jesus och Allah utan också forntida gestalter som Tor, Poseidon och Hermes.

Kompisen Amine är muslim och hävdar i sten att Jesus bara var en

profet och ingalunda Guds son, medan en annan vän, Flo, står för rent ateistisk världssyn. Troende människor är galna, konstaterar hon frankt.

Barnens diskussioner och kamratliga käbbel är fint fångat. I synnerhet vänskapen mellan de två pojkarna är rörande i sin intimitet. Det är något speciellt med barn i den här åldern: med människor som just lärt sig tänka också i abstrakta banor och kan verbalisera sina funderingar, men ännu inte socialiserats i de känslor av skam som småningom börjar slå sina bojor om tanke-sprången och associationerna.

Ett fåtal scener, som de där Aatos leker gud – Tor med en liten slägg, Poseidon med sin treudd, Hermes med sina vingförsedda skor – känns något arrangerade sett till hur lätt Huhtanens regi annars är.

Aatos och Amine är en dokumentär med ett starkt men lågmält humanistiskt patos och en fin lojalitet med sina unga huvudpersoner. Djupt berörande blir den aldrig, men dess grundackord klingar rent och vackert.

FREDRIK SONCK

fredrik.sonck@ksfmedia.fi

Dokumentärfest hela veckan

Inhemska och internationella mästerverk presenteras på årets upplaga av dokumentärfilmsfestivalen Docpoint.

Vid sidan av *Aatos och Amine* ingår flera andra inhemska dokumentärer i utbudet på Docpoint – bland dem den meditativa kortfilmen *The Fourth Wall* i regi av **Laura Rantanen**. Dokumentären *The Swan Brothers*, regisserad av **Laura Mendelin** handlar en balettgrupp, bestående av gubbar, i Uleåborg och **Olliwer Hawk**, regisserad av **Arthur Franck**, berättar historien om hypnotisören **Olavi Hakasalo**.

Festivalens hederspris, Apollopris, går denna gång till filmfotogra-

■ Filmfotografen Marita Hällfors belönas med årets Apollopris. FOTO: CATA PORTIN

fen **Marita Hällfors**. Fem filmer fotograferade av Hällfors visas under festivalen. Det är första gången festivalen belönar en fotograf.

Årets internationella retrospektivgäst är den tjeckiske regissören **Helena Trestiková**. Fem av hennes filmer visas, bland dem dokumentären *Doomed beauty* (2016). Dokumentären handlar om den tjeckiske filmstjärnan **Lída Baarová**, en gång **Joseph Goebbels** älskarinna.

Den ryske regissören **Vitali Manski** gästar festivalen med sin film *Putin's Witnesses*. Filmen handlar om hur **Vladimir Putin** blev president Putin.

Docpoint pågår 28.1.–3.2.2019.

ANNIKA HÄLLSTEN